

Les noves muralles de Barcelona

Proposta de debat per a ser organitzat pel
Centre de Cultura Contemporània de Barcelona

Per Francesc Muñoz

Professor de Geografia Urbana
Universitat Autònoma de Barcelona

Les muralles de les ciutats europees van anar caient seguint un calendari divers des de la segona meitat del segle XIX. En aquell moment, el procés de creixement urbà i densificació dels espais ja urbanitzats havia arribat al límit mateix que imposava la muralla urbana. A partir d'aquell moment, la nova intensitat del procés d'urbanització, el canvi territorial progressivament introduït per nous mitjans de transport com el ferrocarril, primer, i l'automòbil, més tard, van donar lloc a una dinàmica d'ocupació i progressiva colonització del territori d'escala i dimensions desconegudes. Les ciutats, que fins a aquells moments havien estat punts que s'estenien sobre un territori majoritàriament sense urbanitzar, van deixar de ser excepcions a l'espai per a passar a ser, en el decurs d'un segle XX consagrat a la urbanització, el fet més reconegut i destriable tant del territori com del paisatge que avui dia ens envolta.

Aquest procés d'expansió urbana que encara continua no ha significat però que els límits i fronteres de la ciutat hagin desaparegut. El vell final de la ciutat que la muralla significava ha estat substituït per una munió de límits físics el reconeixement dels quals mostra una conclusió molt clara: el fet que l'urbà s'hagi estès sobre el territori no vol dir que ho hagi fet de forma il·limitada, continua i homogènia. Ans al contrari, peatges d'autopista, benzineres-botiga, aeroports o trinxes inacabables de cases adossades, assenyalen el traçat d'aquest nou límit del món urbà.

D'alguna forma, la vella muralla, tancada i continua, del XIX la trobem ara esmicolada i multiplicada en una sèrie de límits discontinus en el territori que dibuixen la nova cartografia de la ciutat en el segle XXI, de la ciutat i de les seves (noves) muralles.

Estructura dels grups de discussió

- Presentació dels debats
- Conferència introductòria: “La ciutat *multiplicada* i les noves muralles de l’urbà”

1ª sessió: *Barcelona, ciutat territori: la multiplicació de les muralles*

- Els límits de les noves muralles: la petjada ecològica de Barcelona
- La multiplicació de muralles a l’espai metropolità i la nova morfologia del territori
- Les noves muralles i la fragmentació del territori natural
- Les muralles en relació a la cartografia administrativa: canvis i permanències

Autors papers: Ivan Muñíz; Maria Buhigas i Joana Llinás, Matias Serracant; Joan Roca; Andreu Ulied.

2ª sessió: *Barcelona, ciutat multiplicada: cultura i societat en trànsit*

- Les noves muralles i els paisatges de la mobilitat: del peatge a l’aeroport
- Les noves muralles i els nous llocs socials de la cultura: la metàfora *multiplex*
- La vida dins les muralles: nous i vells hàbits culturals de la població metropolitana

Autors papers: Josep Font, Josep Bàguena, Enric Mendizàbal, Octavi Rofes, Francesc Muñoz; Silvia Bianchini.

3ª sessió: *Barcelona, ciutat mapa: la cartografia de les noves muralles*

La ciutat i les noves muralles: forma, representació i límit.

Cartografies públiques i privades de les noves muralles

Com és el mapa de les noves muralles de Barcelona?

Autores papers i recerca cartogràfica: Anna Badia.

Instal·lació: *Paisatges des de les muralles*

Muntatge fotogràfic inspirat pel relat de J.G. Ballard “La ciutat última” i fotografies de territoris metropolitans.

Autora: Laura Cantarella.